

Winterkoolzaad

EH 0401

Door: ing. H.W.G. Floom

Inleiding

Het areaal koolzaad, dat de laatste jaren wat was gekrompen, groeit weer. Dit geldt voor zowel de voedingsindustrie als ook voor de non-food productie.

Koolzaad voor non-food kan op contract op braakpercelen geteeld worden en dat geeft toch een financieel voordeel t.o.v. groene braak. Het gebruik van Pure Plantaardige Olie, en de komst van een fabriek voor de productie hiervan in Delfzijl, geeft een impuls aan de teelt van koolzaad.

Het toenemende gebruik van plantaardige olie wordt gestimuleerd en zal het areaal waarschijnlijk nog verder doen toenemen. Van belang is te weten wat het opbrengende vermogen van de nieuwe rassen is, en welke teeltmethoden hierbij het beste passen.

Om op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen, van deze voor het Oldambt toch belangrijke teelt, is op de proefboerderij Ebelsheerd, met een financiële bijdrage van de kwekers, een rassenvergelijking aangelegd.

Algemene proefveldgegevens

voorvrucht	wintergerst
zaaidatum	28 augustus 2003
bodemanalyse	pH-KCl 7.4; CaCO ₃ 2.2; org.stof 4.1; lutum 44; afsl 61-70; Pw-getal 24; K-getal 36; K-HCl 43
N-min (0-100)	22 jan. 18 kg/ha
bemesting	27 febr 150 kg/ha N 23 febr 70 kg/ha P ₂ O ₅
onkruidbestrijding	12 sept 1 l/ha Butisan S + 0,5 l/ha Focus plus 24 sept 1,2 l/ha Butisan S + 0,8 l/ha Focus plus
insectenbestrijding	12 sept. 0,3 l/ha Decis; 24 sept 0,2 l/ha Decis 14 april 0,2 l/ha Decis
oogstdatum	19 juli zwadmaaien, 29 juli dorsen

Aanleg en uitvoering

Op 28 augustus zijn een tiental rassen uitgezaaid. Er is gemiddeld 3,5 kg/ha zaaizaad gebruikt. Na het zaaien is gerold en zijn regelmatig slakkenkorrels gestrooid. De opkomst rond 8 september was goed.

Op 30 september is het aantal planten bepaald. Het aantal planten per m² was goed. De aantallen liepen uiteen van 65 pl/m² bij CVH 052 tot 109 pl/m² bij Toccata.

Door het droge weer was een schimmelbestrijding niet nodig.

De bloei eind april is gunstig verlopen. Er stond een goed en gezond gewas.

Op 16 juli is in het zwad gemaaid en op 29 juli is gedorsen. Het olie- en het glucosinolaatgehalte van de rassen is bepaald.

Resultaten

De stand in de herfst was goed en regelmatig. Ook na de winter was de stand goed en regelmatig. Bij de bloei waren de rassen Caracas en Cordial het vroegst, gevolgd door Spirit en Oase.

In tabel 1 worden de relatieve zaadopbrengsten van de in 2004 beproefde rassen weergegeven, als ook de gegevens van voorgaande jaren..

In tabel 2 worden de zaadopbrengsten van de in 2004 beproefde rassen met hun glucosinolaat en oliegehalte weergegeven, zodat de olie-opbrengst berekend kan worden.

Daar we een beperkt aantal rassen op het proefveld hadden worden ook de relatieve zaadopbrengsten over de jaren 2000/2004 van de belangrijkste toen beproefde rassen en de gegevens van de Duitse kleigrond in Ost Friesland weergegeven.

Tabel 1: Relatieve zaadopbrengsten winterkoolzaad bij 9% vocht Ebelsheerd + opbrengst kleigrond in NW-Duitsland (Weser-Ems).

ras	kweker/ vertegenw.	Ebelsheerd					Duitsland				
		2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
Spirit *	Syngenta	111	116	107	101	97	104	-	-	-	-
Toccatà *	Syngenta	-	-	-	109	106	-	-	-	-	-
Oase	DSV	-	-	-	-	105	-	-	-	-	100
Cordial*	Monsanto	-	108	-	-	107	-	-	-	-	-
Campala	Monsanto	-	-	-	-	111	-	-	-	-	-
CVH 052*	Monsanto	-	-	-	-	106	-	-	-	-	-
Ontario	Limagrain	-	-	-	-	101	-	-	-	-	-
Montego	Limagrain	-	-	-	-	90	-	-	-	-	-
Roxet	Syngenta	-	-	-	-	91	-	-	-	-	-
Caracas	Monsanto	-	-	-	-	86	-	-	-	-	-
Artus *	NPZ/LBW	104	101	-	-	-	102	105	106	106	102
Express	NPZ/LBW	97	97	-	-	-	88	97	91	92	96
Talent *	NPZ	102	104	-	92	-	-	104	107	104	101
100 =.. kg/ha		3150	3704	3300	3737	5001	4970	4200	4220	4640	6090

* hybride rassen

Tabel 2: Zaadopbrengsten winterkoolzaad bij 9% vocht met glucosinolaat- en oliegehalte.

ras	kweker/ vertegenw.	opbrengst kg/ha	glucosinolaat $\mu\text{mol/g}$	olie %	olie opbrengst kg/ha
Campala	Monsanto	5541	11	45.5	2521
Oase	DSV	5234	14	46.9	2455
Cordial*	Monsanto	5331	13	45.3	2415
Toccata *	Syngenta	5295	18	44.3	2345
CWH 052*	Monsanto	5314	12	43.0	2285
Ontario	Limagrain	5063	12	44.2	2238
Spirit *	Syngenta	4862	17	45.4	2207
Roxet	Syngenta	4558	13	45.6	2078
Montego	Limagrain	4512	10	44.6	2012
Caracas	Monsanto	4298	18	44.6	1917

Naast een verschil in kg-opbrengst is er ook een duidelijk verschil in glucosinolaat, wat weer belangrijk is voor veevoer van het schroot. In oliegehalte en dus de uiteindelijke olie opbrengst zijn punten van overweging bij de keuze van het ras.